

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu

Tematski INFO dan - Program LIFE

Zagreb, 11. 4. 2018.

SADRŽAJ

- **1. UVOD**
- **2. PLASTIKA DANAS: KLJUČNI IZAZOVI**
- **3. VIZIJA KRUŽNOG GOSPODARSTVA U PODRUČJU PLASTIKE**
- **4. PRETVARANJE VIZIJE U STVARNOST**
 - poboljšanje ekonomičnosti i kvalitete recikliranja plastike
 - smanjenje nastanka plastičnog otpada i odbacivanja u okoliš
 - poticanje ulaganja i inovacija u rješenja povezana s KG
 - podupiranje mjera na svjetskoj razini
- **5. BUDUĆE MJERE ZA PROVEDBU PLASTIČNE STRATEGIJE**
- **6. KAMPANJE O PREUZIMANJU OBVEZE**

- Trenutačnim **linearnim modelom gospodarstva**: uzmi-proizvedi-potroši-odbaci, koji se temelji na pretpostavci da su resursi obilni i dostupni te da ih se lako može crpiti i jeftino odlagati gube se dragocjene sirovine i onečišćuje se okoliš
- **U kružnom gospodarstvu** se vrijednost proizvoda i materijala zadržava što je dulje moguće i ne stvara se otpad. Tako se resursi zadržavaju u gospodarstvu nakon kraja uporabnog vijeka proizvoda, a kako bi se višekratno produktivno upotrebljavali i tako stvarali novu vrijednost
- Za prelazak na kružno gospodarstvo **potrebne su promjene u cijelom lancu vrijednosti**, od dizajna proizvoda do novih poslovnih i tržišnih modela, od novih načina pretvaranja otpada u resurse do novih načina ponašanja potrošača. To podrazumijeva potpunu promjenu sustava i inovacije, ne samo u tehnologiji, već i u organizaciji, društvu, metodama financiranja i politikama.

- Gospodarstvo Europske unije trenutačno gubi znatnu količinu potencijalnih sekundarnih sirovina koje se nalaze u tokovima otpada. Ukupna proizvodnja otpada u EU-u je 2013. iznosila oko 2,5 milijarde tona od čega 1,6 milijardi tona nije bilo ponovno upotrijebljeno ili reciklirano, a procjenjuje se da se dodatnih 600 milijuna tona moglo reciklirati ili ponovno upotrijebiti.
- EU tako propušta znatnu priliku za poboljšanje učinkovitosti uporabe resursa i stvaranje kružnog gospodarstva koje bi dovelo do gospodarskog rasta i stvaranja radnih mjesta, a istovremeno bi se smanjile emisije stakleničkih plinova i ovisnost EU-a o uvoznim sirovinama. Pretvaranje otpada u resurse bitan je element povećanja učinkovitosti korištenja resursa i zatvaranja kruga u kružnom gospodarstvu
- Europska komisija je 2. prosinca 2015. donijela **akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo** u kojem je identificirala plastiku kao ključni prioritet te je sukladno tome 16. siječnja 2018. godine donijela **Europsku strategiju za plastiku u kružnom gospodarstvu.**

Plastika danas: ključni izazovi

- Plastika je multifunkcionalan, važan i sveprisutan materijal u našem gospodarstvu i svakodnevnom životu
- Globalna se proizvodnja plastike od 60-ih godina prošlog stoljeća povećala za dvadeset puta te je 2015. iznosila 322 milijuna tona. Očekuje se da će se u razdoblju od narednih 20 godina ponovno udvostručiti
- Potencijal za recikliranje plastičnog otpada u EU-u i dalje je većinom neiskorišten. Ponovna upotreba i recikliranje otpadne plastike vrlo su niski, osobito u usporedbi s drugim materijalima kao što su papir, staklo ili metali. **Potražnja za recikliranom plastikom danas čini tek oko 6 % ukupne potražnje za plastikom u Europi**

EUROPSKA POTRAŽNJA ZA PLASTIKOM
2015.

49 milijuna tona

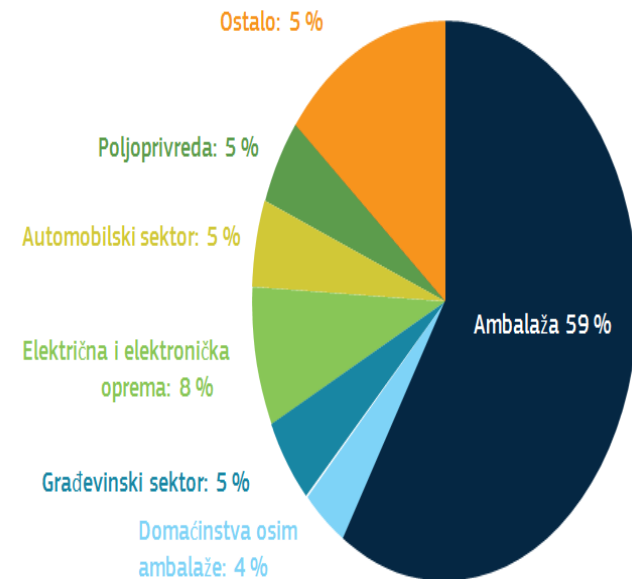

EU28, Norveška i Švicarska - izvor: Plastics Europe (2016.)

Plastika danas: ključni izazovi

- U Europi svake godine nastane oko 25,8 milijuna tona plastičnog otpada, od čega se **manje od 30 % prikuplja radi recikliranja** dok se istodobno spaljuje oko 40% a čak 39% otpadne plastike se odlaže.
- Godišnje na globalnoj razini zbog proizvodnje plastike i spaljivanja plastičnog otpada nastane približno 400 milijuna tona CO₂.
- Korištenjem reciklirane plastike može se smanjiti ovisnost o vađenju fosilnih goriva a također i smanjiti emisija CO₂. **Recikliranje 1 mil. tona plastike smanjuje emisiju CO₂ kao da je 1 mil. automobila manje na cestama.**
- Prema procjenama, potencijalna godišnja ušteda energije koja bi se mogla ostvariti recikliranjem cjelokupnog plastičnog otpada na globalnoj razini jednaka je uštedi od 3,5 milijardi barela nafte godišnje.

STVARANJE PLASTIČNOG OTPADA U EU-u 2015.

Izvor: Eunomia (2017.)

Plastika danas: ključni izazovi

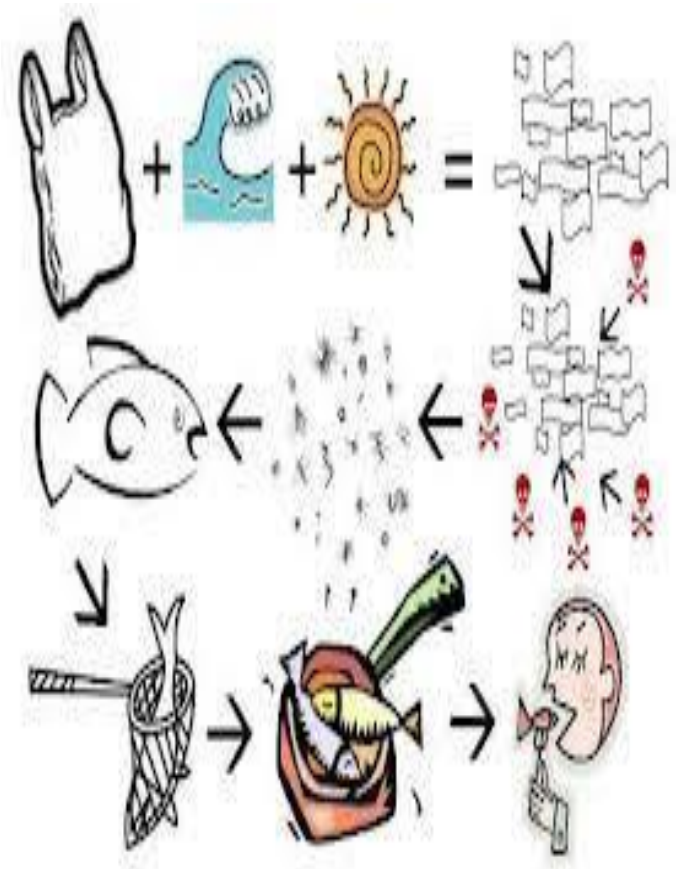
- Na globalnoj razini, od 5 do 13 milijuna tona plastike, od 1,5 do 4 % svjetske proizvodnje plastike, završi svake godine u oceanima od čega na EU otpada od 150.000 do 500.000 tona odbačene plastike godišnje.
- **Procjenjuje se da plastika čini preko 80 % morskog otpada.**
- Tome pogoduje porast potrošnje **plastike za jednokratnu uporabu**, tj. ambalaže i drugih proizvoda koji se odbacuju nakon samo jedne kratkotrajne uporabe i koji izbjegavaju tokove otpada i rijetko se recikliraju (mala ambalaža, vrećice, čaše za jednokratnu upotrebu, poklopci, slamke za pića, pribor za jelo itd.) a za čiju se proizvodnju često upotrebljava plastika zbog njezine lakoće, niskih troškova i praktičnih svojstava.

500 000 TONA PLASTIKE
U OCEANIMA

Plastika danas: ključni izazovi

- **Mikroplastika** - vrlo mali fragmenti plastike veličine do 5 mm
 - novi izvor odlaganja plastike u okoliš
 - potencijalna prijetnja za okoliš i zdravlje ljudi
 - akumulira se u moru u kojem je morski organizmi zbog njezinih malih dimenzija lako progutaju i može ući i u prehrambeni lanac.
- Pronađena je i u **zraku, vodi za piće** te namirnicama kao što su **sol** ili **med**, s još nepoznatim učincima na zdravlje ljudi. Ukupno se procjenjuje da se u EU-u svake godine ispusti od 75 000 do 300 000 tona mikroplastike u okoliš.
- Iako velika količina mikroplastike nastaje fragmentacijom većih komada plastičnog otpada, znatne količine također se unose u okoliš izravno, čime se otežava praćenje i sprječavanje onečišćenja.

Vizija kružnog gospodarstva u području plastike

➤ „Vizija novoga europskoga gospodarstva u području plastike”

Pametna, inovativna i održiva industrija plastike u kojoj se u dizajnu i proizvodnji u potpunosti poštuje potreba za ponovnom uporabom, popravkom i recikliranjem, Europskoj uniji donosi rast i radna mjesta te pomaže smanjiti emisije stakleničkih plinova u EU i ovisnost o uvoznim fosilnim gorivima

Građani, vlade i industrija u Europi podupiru održivije i sigurnije obrasce potrošnje i proizvodnje plastike. To predstavlja plodno tlo za socijalne inovacije i poduzetništvo, čime se stvara mnoštvo prilika za sve stanovnike EU.

- Dizajn i proizvodnja plastike i plastičnih proizvoda (**sva plastična ambalaža stavljena na tržište EU mora do 2030. biti ponovno uporabljiva ili pogodna za recikliranje**)
- **Do 2030. više od 50% plastičnog otpada koji nastaje u EU mora se reciklirati.** Kapaciteti za razvrstavanje i recikliranje moraju se do 2030. povećati za četiri puta, što bi sve skupa omogućilo otvaranje 200 000 novih radnih mjesta

Vizija kružnog gospodarstva u području plastike

- Potrebno je **uspostaviti usku suradnju** znanstvene zajednice, kemijske industrije sa subjektima koji se bave recikliranjem plastike
- Potrebno je **uspostaviti stabilno tržište** za recikliranu i inovativnu plastiku što će omogućiti stabilnost novih radnih mjesta
- Potrebno je **podići svijest svih dionika**, na svim razinama i u svim strukturama društva te razviti međudržavnu suradnju radi širenja najbolje prakse
- Potrebno je **drastično smanjiti odbacivanje i ispuštanje plastike u okoliš**. Djelotvornim sustavima za prikupljanje otpada, u kombinaciji sa smanjenim stvaranjem otpada i s povećanom sviješću potrošača, potrebno je smanjiti nastajanje plastičnog otpada te osigurati da se njime postupa na odgovarajući način.
- Potrebno je **znatno smanjiti količinu morskog otpada iz pomorskih izvora** poput brodova, ribarstva i akvakulture te osigurati čista mora i plaže čime će se poticati turizam i ribarstvo a istovremeno očuvati osjetljivi ekosustavi.

Poboljšanje ekonomičnosti i kvalitete recikliranja plastike

- Intenziviranje recikliranja plastike može donijeti znatne koristi za okoliš i gospodarstvo. Povećanje razine recikliranja plastike ostvarit će se samo poboljšanjem načina proizvodnje i dizajna plastike i plastičnih proizvoda. Za to će biti potrebna i povećana **suradnja u cijelom vrijednosnom lancu**: od industrije, proizvođača i prerađivača plastike do javnih i privatnih poduzeća za gospodarenje otpadom.
- Ključni dionici posebice bi trebali surađivati na:
 - poboljšanju dizajna i podupiranju inovacija kako bi se olakšalo recikliranje plastike i plastičnih proizvoda;
 - širenju i poboljšanju odvojenog prikupljanja plastičnog otpada kako bi se osigurao kvalitetan ulazni materijal za industriju recikliranja;
 - širenju i osuvremenjivanju kapaciteta EU-a za razvrstavanje i recikliranje;
 - stvaranju održivih tržišta za recikliranu i obnovljivu plastiku.
 - povećanju potražnje za recikliranom plastikom

Smanjenje nastanka plastičnog otpada i odbacivanja u okoliš

- Predmeti od plastike za **jednokratnu uporabu** glavni su izvor onečišćenja okoliša plastičnim otpadom. Oni spadaju među predmete koji se najčešće pronalaze na plažama te čine procijenjenih 50 % morskog otpada
- **Ribolovni alat** ostavljen u moru može imati posebno štetan utjecaj zbog zaplitanja morskih životinja.
- **Biorazgradiva plastika**
- **Mikroplastika**

Izvor: Zajednički istraživački centar, Europska komisija (2017.)

Poticanje ulaganja i inovacija u rješenja povezana s KG

- Za postizanje ciljeva utvrđenih u ovoj strategiji bit će **potrebna velika ulaganja u infrastrukturu i inovacije**. Samo za ostvarenje ambicioznih ciljeva u pogledu recikliranja plastike procjenjuje se da će na nivou EU biti potrebna dodatna ulaganja od 8,4 do 16,6 milijardi EUR
- **Inovacije su ključni čimbenik** za preobrazbu vrijednosnog lanca plastike: njima se može doprinijeti smanjenju troškova postojećih rješenja, mogu se osigurati nova rješenja i povećati moguće koristi izvan europskih granica. Inovativna rješenja za napredno razvrstavanje otpadne plastike, kemijsko recikliranje i poboljšani dizajn polimera mogu imati veliki utjecaj na provedbu strategije
 - digitalni vodeni žig za označavanje materijala
 - materijali koji se mogu razgraditi u slatkoj i morskoj vodi
 - alternativne sirovine za proizvodnju plastike, uključujući i biomasu
- Sustavi proširene odgovornosti proizvođača imaju ključnu ulogu za osiguravanje financijskih sredstava
- Platforma za potporu financiranja kružnog gospodarstva

Podupiranje mjera na svjetskoj razini

- Potrošnja plastike brzo raste u svijetu te se plastikom i plastičnim otpadom trguje na međunarodnoj razini. U zapadnoj Europi i sjevernoj Africi potrošnja plastike po stanovniku dosegla je oko 100 kg godišnje; u Aziji je trenutačno iznad 20 kg godišnje ali se očekuje da će taj iznos brzo rasti.
- U mnogim su dijelovima svijeta potrebni prikladni sustavi za sprečavanje nastanka plastičnog otpada te sakupljanja i recikliranja. Morski otpad iz jedne zemlje može dospjeti do plaža druge zemlje, a komadići plastike iz raznih dijelova svijeta s vremenom se nakupljaju u oceanima i morima nošeni morskim strujama. Za rješenje tog problema potrebna je međunarodna suradnja na globalnoj razini.
- **Europska unija kao lider u recikliranju otpadne plastike** podupire i nastavit će podupirati aktivnosti na međunarodnoj globalnoj razini, promicati najbolje prakse u svijetu te koristiti svoje instrumente vanjskog financiranja za potporu poboljšanom sprečavanju nastanka otpada i boljem gospodarenju otpadom diljem svijeta.

Buduće mjere EU za provođenje plastične strategije

- **Poboljšanje ekonomičnosti i kvalitete recikliranja plastike**
 - Mjere za poboljšanje dizajna proizvoda
 - Mjere za povećanje recikliranog sadržaja
 - Mjere za poboljšanje odvojenog sakupljanja plastičnog otpada
- **Smanjenje nastanka plastičnog otpada i odbacivanja plastike**
 - Mjere za smanjenje uporabe plastike za jednokratnu uporabu
 - Mjere za uklanjanje morskih izvora morskog otpada
 - Mjere za učinkovitije praćenje i smanjenje morskog otpada
 - Mjere za kompostabilnu i biorazgradivu plastiku
 - Mjere za smanjenje onečišćenja mikroplastikom
- **Poticanje ulaganja i inovacija u rješenja povezana s KG**
 - Mjere za promicanje ulaganja i inovacija u vrijednosnom lancu

Buduće mjere EU za provođenje plastične strategije

➤ **Usmjeravanje mjera na svjetskoj razini**

- Mjere usmjerene na glavne regije
- Mjere za potporu multilateralnim inicijativama u području plastike
- Mjere koje se odnose na suradnju sa državama koje nisu članice EU
- Mjere koje se odnose na međunarodnu trgovinu

Mjere koje se preporučuju nacionalnim tijelima i industriji

➤ Glavne mjere za poboljšanje ekonomičnosti i kvalitete recikliranja plastike

Nacionalna i regionalna tijela pozivaju se da:

- u javnoj nabavi daju prednost recikliranoj plastici i plastici koja se može ponovno upotrijebiti
- bolje iskoriste oporezivanje i druge gospodarske instrumente u ovu svrhu:
- nagrađuju uporabu reciklirane plastike i daju prednost uporabi i recikliranju pred odlaganjem i spaljivanjem
- intenziviraju i poboljšavaju odvojeno sakupljanje plastičnog otpada
- uspostave dobro osmišljene programe proširene odgovornosti proizvođača i/ili sustave povratne naknade
- dobrovoljno preuzmu obveze podupiranja ciljeva strategije, posebno u pogledu korištenja reciklirane plastike

Industrija se potiče na:

- poduzimanje konkretnih koraka kako bi se poboljšali dijalog i suradnja diljem vrijednosnog lanca, posebno u pogledu aspekata dizajna materijala i proizvoda
- dobrovoljno preuzimanje obveze podupiranja ciljeva strategije, posebno u pogledu korištenja reciklirane plastike

➤ Glavne mjere za smanjenje plastičnog otpada i bacanja plastike

Nacionalna i regionalna tijela pozivaju se da:

- podižu svijest o štetnosti odbacivanja otpada i razmotre kazne, ako već ne postoje; promiču aktivnosti čišćenja plaža
- ubrzaju prikupljanje otpada, posebno u blizini obale, te poboljšaju koordinaciju među tijelima nadležnima za gospodarenje otpadom te za vodni i morski okoliš
- intenzivnije nastoje iskorijeniti nezakonita i nesukladna odlagališta
- razviju nacionalno praćenje morskog otpada na temelju usklađenih metoda EU-a
- sudjeluju u regionalnim konvencijama o moru, posebno u razvoju regionalnih planova za borbu protiv morskog otpada

Mjere koje se preporučuju nacionalnim tijelima i industriji

- razmotre uvođenje programa proširene odgovornosti proizvođača, posebno kako bi osigurali poticaje za prikupljanje odbačenog ribolovnog alata i za recikliranje plastike u poljoprivredi
- razmotre uvođenje sustava povratne naknade, posebno za ambalažu od pića

Industrija se potiče na:

- promicanje postojećih alternativnih rješenja za plastične predmete za jednokratnu upotrebu (npr. u ugostiteljstvu i povezano s dostavom hrane) ako su ona bolja za okoliš
- sklapanje i provedbu međusektorskih sporazuma kako bi se smanjilo ispuštanje mikroplastike u okoliš
- uspostavu mjera za sprečavanje odbacivanja plastičnih peleta u okoliš

➤ Glavne mjere za poticanje ulaganja i inovacija u pogledu rješenja povezanih s KG

Nacionalna i regionalna tijela pozivaju se da:

- bolje iskoriste ekonomske instrumente, posebno da povećaju troškove odlaganja i spaljivanja te da promiču recikliranje plastičnog otpada i sprječavanje njegova nastanka
- bolje iskoriste javnu nabavu i financijska sredstva za poticanje recikliranja plastike

Industrija se potiče na:

- povećanje infrastrukture i ulaganja u istraživanje i razvoj područja od izravne važnosti za postizanje ciljeva strategije
- suradnju na uspostavi privatnog investicijskog fonda kako bi se neutralizirali vanjski utjecaji u proizvodnje plastike

Mjere koje se preporučuju nacionalnim tijelima i industriji

➤ Glavne mjere za podupiranje mjera na svjetskoj razini

Nacionalna i regionalna nadležna tijela, uključujući iz zemalja koje nisu članice EU-a, potiče se na:

- sudjelovanje na međunarodnim forumima kako bi u pogledu povećanja morskog otpada razvila odgovor na svjetskoj razini
- poduzimanje domaćih mjera za smanjenje ispuštanja plastike u okoliš, smanjenje plastičnog otpada i povećanje recikliranja

Industrija se potiče na:

- aktivnu ulogu u podupiranju integriranog, prekograničnog kružnog gospodarstva u području plastike

Kampanja o preuzimanju obveze

1. Europska komisija poziva dionike da preuzmu dobrovoljne obveze u pogledu korištenja reciklirane plastike. **Cilj je osigurati da do 2025. deset milijuna tona reciklirane plastike dospije u nove proizvode na tržištu EU-a.**
2. **Zainteresirana poduzeća i/ili sektorska udruženja mogu do 30. lipnja 2018. poslati e-poštu o dobrovoljnom preuzimanju obveze na sljedeću adresu: GROW-ENV-RPLASTICS-PLEDGE@ec.europa.eu.**
3. Pritom dionici trebaju Europskoj komisiji dostaviti podatke iz kojih se vidi kako njihova obveza doprinosi postizanju kvantitativnog cilja iz stavka 1. Ti će se podaci smatrati povjerljivim podacima te će se koristiti isključivo u svrhu praćenja cjelokupnog napretka u ostvarenju kvantitativnog cilja. Preuzimanje obveze proći će provjeru kvalitete te će se ocijeniti s obzirom na njezinu pouzdanost i sposobnost ostvarenja navedenih rokova.
4. Pri slanju svojih izjava o preuzimanju obveze u pogledu recikliranog sadržaja dionici mogu u svojim izjavama obuhvatiti i druge aspekte relevantne za strategiju, kao što je dizajn s mogućnošću recikliranja.
5. Zaprimljene izjave javno će se objaviti na namjenskoj internetskoj stranici.
6. Komisija će do 31. listopada 2018. predstaviti procjenu zaprimljenih izjava i njihov općenit doprinos kvantitativnom cilju iz stavka 1. Ako se procijeni da doprinosi nisu dostatni, Komisija će razmotriti moguće iduće korake, uključujući regulatorne mjere.

About this site | Contact | Sitemap | Search | Legal notice | Cookies | English (en)

ENVIRONMENT

European Commission > Environment > Waste > Waste streams

Home | About us | Policies | Funding | Legal compliance | News & outreach

- Waste
- European Policies & Strategies
- Framework Legislation
- Waste Treatment Operations
- Waste Streams
- Review of EU waste policy and legislation
- Plastic Strategy**
- EU Waste Legislation - overview
- Reporting on implementation
- Waste management plans
- Waste prevention
- Current and past events
- Publications
- Studies
- Useful links

European strategy for plastics

Plastics are an important material in our economy, and modern daily life is unthinkable without them. At the same time however, they can have serious downsides on the environment and health. Action on plastics was identified as a priority in the [2015 Circular Economy Action Plan](#), to help European businesses and consumers to use resources in a more sustainable way.

The first-ever **European Strategy for Plastics in a Circular Economy** adopted on January 16, 2018 will transform the way plastic products are designed, used, produced and recycled in the EU. Better design of plastic products, higher plastic waste recycling rates, more and better quality recyclates will help boosting the market for recycled plastics. It will deliver greater added value for a more competitive, resilient plastics industry.

The Strategy is part of Europe's transition towards a circular economy, and will also contribute to reaching the Sustainable Development Goals, the global climate commitments and the EU's industrial policy objectives. This strategy will help protect our environment, reduce marine litter, greenhouse gas emissions and our dependence on imported fossil fuels. It will support more sustainable and safer consumption and production patterns for plastics.

EU plastics strategy key documents:

- [EU Strategy for Plastics in the Circular Economy - communication](#)

EU Plastics Strategy

A new vision
for plastics
in Europe

#PlasticsStrategy

HVALA NA PAŽNJI